

מהדורת סיכומי גליון 22

סיכומי הדף - הידומי

רבי יחזקאל בן קרחא אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - וזמנה לאדם שחורץ ואינו קוצר. פנחס דרין צ"ט

מסכת שבת פ - פו

לר' יהודה: כביצה. (וכן נחלקו ר"מ ור"י בגדול האתרוג)

דף פ.

הוציא שתי אותיות, וכתבן כשהוא מהלך - חייב, [כתיבתן זו היא הנחתן].

הוציא אות אחת וכתבה, וחזר והוציא אות אחת וכתבה - פטור. [כשמוציא את השניה, הכתב הראשון כבר נתייבש וחסר מן השיעור]

הוציא חצי גרוגרת אחת והניחה, וחזר והוציא חצי גרוגרת אחת והניחה, והגביה ראשונה לפני הנחת שנייה - פטור. [הראשונה כמי שאיננה]

הוציא חצי גרוגרת והניחה, וחזר והוציא חצי גרוגרת העבירה תוך ג"ט דרך עליה - חייב, [בהעברה אמר' ג"ט דתוך ג"ט הוי הנחה], (אבל בזורק לא אמר' כן).

הוציא חצי גרוגרת, וחזר והוציא חצי גרוגרת, בהעלם אחד - חייב, בשתי העלמות - פטור.

ולר' יוסי: לרשות אחד - חייב, לשתי רשויות - פטור. (ומה נקראה ב' רשיות: לרבה: שיש חיוב חטאת ביניהם. **לאביי:** אפילו כרמלית, **לרבא:** אפילו פיסלא, [כמו לגבי גט שפיסלא ברה"י נחשב ב' רשויות])

דרך הטיפול בסיד

בנות ישראל שהביאו שערות ולא הגיעו לשנים טופלות להשיר השער ולעדן הבשר; העניות - בסיד, העשירות - בסולת, בנות מלכים - י"א בסטכת, וי"א בשמן זית שלא הביאה שלישי.

וצריך לטפל בסיד רק אבר אבר, [ואל"כ יש חשש סנכה], ובנות שלא רגילות לשתות שכר ל"צ לטפל כלל.

שיעורי 'דברים מן הקרקע' להוצאת שבת

אדמה - לר"ע: כחותם המרצופין, לחכמים: כחותם האיגרות.

חול הגס - כדי ליתן על מלא כף של סידין, (לערב בסיד, לר"י הסובר שזה מועיל) (ולכן אסור לסוד בית עם זה \ אפי' לרבנן מתקנו שע"ז מותר לסוד בו את הבית (הואיל והשחיר)).

קנה - כדי לעשות קולמוס, המגיע לקשרי אצבעותיו, (וספק לקשר העליון או תחתון).

קנה עבה או שבור - כדי לבשל בו כגרוגרת מביצה תרנגולת (קלה להתבשל), טרופה ונתונה בשמן באילפס.

עצם - כדי לעשות תרווד < ולר"י: כדי לעשות ממנו חפי פותחת. (שיני מנעול)

זכוכית - כדי לגרור בו ראש הכרכר, או כדי לפצוע בו שני נימין.

צרוור או אבן - כדי לזרוק בעוף, > **ולראב"י:** בבהמה ומתגרשת ע"י ההכאה, (משקל י' זהובים)

חרס - לר"י: כדי ליתן בין פצים לחברו > לר"מ כדי לחתות בו אש גדול < **לרבי יוסי:** כדי לקבל בו רביעית. (פב.)

דף פא

מה היא טומאת שיני מנעול?

של כלים: כשהם תלושין טהורין, קבען בפותחת - טמאין.

של בנין: אף על פי שחברן בדלת - טהורין, [המחובר לקרקע, כקרקע].

מה שיעור גדול של השלושה אבנים מקורולות? (להיתר הטלטול [כבוד הבריות], ולחיוב ההוצאה)

לר"ש: מלא היד (בין כל האבנים, ואפי' יותר מג', וכ"פ ר' ינאי בביכ"ס מיוחד לו)

לר' יוסי: כזית כאגוז וכביצה.

לר"מ: כאגוז. (וכ"פ ר' ינאי בביכ"ס עראי)

עם מה משתמשים בבית הכסא בשבת לקנה ולמשמש?

אין להשתמש בגוש עפר שבבבל, כאבנים של ביהכ"ס [מתפורר]

בשבת צריך למשמש עם אבנים כלאח"י. [חשש השרת נימין]

מדוכה קטנה של בשמים (כלי שמלאכתו לאיסור) אפי' שירדו עליה גשמים אלא שעדיין רושם ניכר שקינחו בו, מותר לקנח בה, (והוא שהרושם יבש \ שהוא משתמש בצד שאין את הרושם \ שהוא עצמו קינח בה [דאל"כ קשה לתחתוניות]) **צרוור** שעלו בו עשבים - מותר לקנח בה, [אינו מתכוון לתלוש, אף שהתולש ממנה בשבת - חייב חטאת],

דברים שמביאים לידי תחתוניות

האוכל, עלי קנים וגפנים, לולבי גפנים, בשר בהמה שאינה חלקה בלא מלח, ושדרו של דג, ודג מליח שלא בישל כל צורכו, והשותה שמרי יין, והמקנח בסיד ובחרסית ובצרוור שקינח בו חברו, וי"א אף התולה עצמו בבית הכסא.

איזה מוקצה (וטרחה) התיירו משום כבוד הבריות ואיזה לא?

מותר לעלות על הגג אבני ביהכ"ס, [א"א להכינם מע"ש, (כי א"א היכן יפנה) וגדול כבוד הבריות] אבל ליטול קיסם שעומד להסקה לחצות בו שיניו אסור, [כי יכל להכין מע"ש (כי הוא יודע היכן יאכל)]

אסור לפנות בשדה ניר בשבת, [שמא יקה גבשושית, ויחזינה לקמום עמוק ונמצא חייב משום חורש]

האם מותר ליטול עציץ נקוב (צרוור) מן הקרקע, ושוב להניחו ע"ג קרקע?

לאביי יש בזה איסור דרבנן (רש"י, והתירוהו משום כבוד הבריות),

לר"פ מותר לכתחילה, (דייק ממה שהיתרו ליטול צרוור לבהכ"ס, ורב כהנא דחאו דדילמא רק לצורך מותר)

מתי ולמה אסרו לקנח בחרס?

לר' נתן: בחול [משום כשפים (שהעושה כן כשפים שולטים עליו)] ובשבת (ס"ד שזה עדיף מצרוור, שהחרס הוא כלי, קמ"ל שלא [משום סכנה וכשפים])

לרבא: רק בשבת [משום השרת נימין, כר"י שדבר שאינו מתכוון חייב], (ונדחה דריו"ח סובר שדבר שאינו מתכוון מותר)

דף פב

במה העדיפות להשתמש כקינוח של בית הכסא?

צרוור וחרס: לר"ה בצרוור, (אבל אוגני כלים של חרס עדיפים [חלקים, ולא משרטים]), לר"ח בחרס,

צרוור ועשבים לחין: י"א בצרוור [דהעשבים מסרטים] וי"א בעשבים לחין, (אבל יבשים שהאור שולט בהם, מסוכן)

עצות לבית הכסא

הנכנס לבית הכסא לא יכנס וישב מהר בחוזקה, ולא ילחץ הרבה [סכנה שמא ינתקו שיני הכרכשתא]

הנצרך לפנות ואינו נפנה: י"א שרוח רע מן הפה שולטת בו, וי"א שרוח זוהמא בגופו שולטת בו.

יעמוד וישב ב'פ' \ יבדוק עצמו בזווית אחד ושוב בזווית אחרת \ ימשמש בצרום באותו מקום \ יסיה דעתו מדברים אחרים.
הנכנס לסעודת קבע יפנה קודם ע"י שיהלך י פעמים של ד"אוי"א ד' פעמים של י' אמות, ואז יפנה.

פרק אמר רבי עקיבא

באיזה טומאה, ובאיזה שיעור, מטמאה ע"ז ומשמשיה?

לרבה: לכו"ע: מטמאה משא [כנדה], אבל משמשיה טמאים רק כשרץ, ונחלקו שלר"ע מטמאה באבן מסמא, וה"ה כשהיא מסיטה דבר אחר, (כגון בכף מזונים) [כנדה], (וספק אי מטמאה לאברים, ובה יש מחלוקת, אם הספק הוא דווקא כשהדיוס יכול להחזירה או דווקא כשאינו יכול) ולרבנן אינה מטמאה באבן מסמא, וגם בהיסט, [כשרץ] ואינה מטמאה לאברים [כנדה].
לר"א: לכו"ע: לא מטמאה באבן מסמא, ולא בהיסט, [כשרץ], וכן משמשיה לא מטמאים אלא כשרץ, ואינה מטמאה לאברים [כנדה], וכן אינה מטמאה במשא, [כשרץ] ולר"ע מטמאה במשא [כנדה].

עבודה זרה פחותה מכזית – אינה טמאה, [וישלך את עפרה על קבר בני העם, הוקש למת שרק בכזית טמא], אבל האיסור ליהנות הוא אפי' בכל שהוא, [כמו זבוב בעל עקרון] (ומה שהקישו לנדה לשרץ ולמת רק להקל, ה"ט משום שטומאת ע"ז דרבנן),

מי שהיה ביתו סמוך לעבודה זרה ונפל כיצד יעשה לחזור ולבנות?
כונס לתוך שלו ארבע אמות ובונה, [תזרם - נכרינהו מינך כזר, צא תאמר לו - הכנס אל תאמר לו], **ואם** היה מקום הכותל שלו ושל עבודה זרה, המחצה שלו היא בכלל הד"א,

דף פג

טומאת נכרי ונכרית

מה"ל טהורים [בני ישראל - לאפוקי גויים] אבל מדרבנן מטמאים כזב (משא, היסט, שהם מסיטים אחרים), ואבן מסמא).

מהי טומאת ספינה?

למשנתנו: כל ספינה טהור [דרך אניה בלב ים – כים] **להנניה** (ור"ע): ספינה מעץ וגדול טהור [דומיא דשק דבעינן שיהיה מטלטל מלא וריקן], אבל ספינת עץ קטנה [מיטלטל אפי' ע"י שוורים] מלא וריקן או ספינה של חרס אפי' גדולה [לא הוקשה לשק] טמא.

אל ימנע עצמו מבית המדרש ומדברי תורה ואפילו בשעת מיתה, ואין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, [זאת התורה אדם כי ימות באהל]

דף פד

סוגי העגלות או תיבות לקבלת טומאה

עגלה או תיבה, אם היא עשויה למשכב מיטמא מדרס, וכשאינה עשויה למשכב ויש לה בית קיבול מיטמא במת, ואם אין לה זה ולא זה, או שאינה מטלטלת מלא, לא מקבל טומאה כלל.

מה דינו של כלי חרס?

טהור מטומאת מדרס, [משכבו \ משכבה - מקיש משכבו לו, שאינו נטמא אא"כ יש לו טהרה במקווה] \ וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו ומשמע שאם יש צמיד פתיל עליו - טהור הוא, אפי' שייחדו למשכב לאשתו נדה], אבל מגעו בזב מבפנים טמא,

מה דינו של פשוטי כלי עץ (מפץ) הראוי למשכב?

טמא במדרס, וגם במת [ק"ו מפכין קטנים שטהורין בזב [לא חזו למדרס, וגם היסט אין, כ"ז שאינו ראוי לנגיעת בשר מבפנים] ואפ"ה טמאים במת, מפץ שטמא בזב – כ"ש שטמא במת], [ואף שאין לו טהרה במקווה, מ"מ נטמא במדרס, דיש במינו (כלי עץ), טהרה במקווה, [משכב – לא מקיש משכבו לו, ללמדך דסגי

שיש במינו טהרה],

משנה

ערוגה של ו' על ו' טפחים, (חוץ מגבולתיה - טפח [ההשקית ברגלך כגן הירק]) זורעין בתוכה ה' זרעונים, [כי כארץ תוציא, צמחה, וכגנה זרועיה, (2) תצמיח, וקים לכו לרבנן (כמו שמצינו ש'יושב' הארץ' היו בקיאים בטיב הקרקע) שבו' על ו' אפשר לזרוע ה' ולא יהיו מעורבים, האמצעי בגלל שהוא רחוק ג"ט כשיעור יניקה של ב' זרעונים, ואלה שבצדדים זרעים כ"א בכיוון אחר]

אלה בני שיער החרי ישיבי הארץ: שמריחים את הארץ \ שנעשו בני חורין מנכסיהן, וחוי - שהיו טועמין את הארץ כחויא.

דף פה

באיזה ערוגה מדובר במשנה?

לרב: מיירי בערוגה לבדה, וממלא אורך כל צד, [דאם היה ערוגה בין הערוגות, אינו יכול לזרוע כל הצדדים של אמצעית, וגזרינן שמא ימלא את הקרנות, וגם מטעם "ראש תור" שמפורדת, אין להתיר כי אין היתר ראש תור בערוגה, כי אין קטנות מדי].
לשמואל: מיירי בערוגה בין הערוגות ואינו זורע אלא חצי צד, ובערוגה שכנגדה החצי צד שכנגדו, (ולא גזר שמא ימלא את כל הצדדים)

חפר תלם אחד לאורך הערוגה, וזרע בו מין חמישי (ואין הפרש של שיעור יניקה בין תלם זה לשם הזרעים, אבל זרע זה מושרש בקרקע):

לרב ששת: הערוב מבטל את השורה.

לרב אסי: אין עירובו מבטל את השורה. **חוצץ** מבעלי גפנים ליד קישואין או דלועין [שיש עלים שמתערבים זה עם זה, (ואם היה שתי שורות מכל מין מותר גם בכה"ג)]

איך אפשר למלאות כל גינתו מה זרעים?

ע"י שיוזרע בערוגה (ו' על ו') עיגול בקוטר חמשה, ואת כל אחד הצדדים (חצי טפח כל צד), זורע מין שונה, (ואף שאין דין ערוגה בעגולה, אי"ז אלא לגבי דין 'ראש תור', דרק אם היא מרובעת יש לדין 'ראש תור', לשי' ריו"ח (רש"י))
לר' ינאי: אינו ממלא את הגבולות, **לרב אשי:** יכול לזרוע הגבולות ע"י שישנה את הכיוון מהזרעים שבצדדים, (אם אלה שתי, אלה ערב או הפוך),

דף פו

משנה

מרחיצין את התינוק שמל ביום השלישי אפי' כשחל בשבת [שזה זמן סכנה כמו שראינו שביום ג' למילה הרגו את שכם]
קושרין לשון של זהורית בראש שיער המשתלח [אם יהיו חטאכם כשנים, אפי' שחטאכם כשנים הללו שסדורות ובאות מששת ימי בראשית ועד עכשיו, בכל זאת) - כשלג ילבינו], (פט:).
סיכה כשתייה לגבי יום הכפורים [ותבא כמים בקרבן, וכשמן בעצמותיו]

כמה זמן צריך כדי שהפולטת שכבת זרע תהיה טהורה (נסרה הזרע)?

לראב"ע: יום ג' אחר התשמיש, [ביום ה' סמוך לחשיכה פרשו ישראל (במתן תורה, והיו טהורות בשבת) ומקצת יום התשמיש עולה ליום, וטבלו בליל שבת (ולא בבוקר [שלא יהיו הללו הולכים לקבל תורה והללו לטבול]]]

לרבי ישמעאל: יום ד' אחר התשמיש [ביום ד' סמוך לחשיכה פרשו, ומקצת יום התשמיש עולה ליום, וטבלו בליל שבת]
לר"ע: ה' עונות שלימות, (אפשר להשלימם), [ביום ד' בהשכמה [מקיש ירידה לעלייה] פרשו, וטבלו בליל שבת]

להכמים: ו' עונות שלימות, [ביום ד' בהשכמה פרשו, [כנ"ל] וטבלו ביום שבת בבוקר] **והגם** שהיו טבולי יום (כי לא העריב עליהם שמשם), מ"מ ראויה התורה להיתן לטבולי יום, אבל למעשה זה לא קרה.

שכבת זרע שיצאה מן האיש ונמצא על בגד, כ"ז שהוא לח הוא טמא.

ספק בשכבת זרע במעי גויה, (האם הגם גופה חם כישראלית, ע"י אכילת השקצים), וכן במעי בהמה, (שאינו לה פרוודור), האם מסריח אחרי הזמן הנ"ל או לא.

סדר הדברים בתחילת חודש סיון במדבר

לר' יוסי: יום א' - ר"ח, הגיעו למדבר סיני, **יום ב':** ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, **יום ג':** מצות הגבלה, **יום ד':** פרישה, **בשבת ז' סיון:** ניתנה תורה. (יום ד' מהפרישה)
לרבנן: **יום ב':** ר"ח, הגיעו למדבר סיני, **יום ג':** ואתם תהיו לי. **יום ד':** מצות הגבלה,